

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 29 juni 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Konventionen om tillämpning av Schengenavtalet — Artiklarna 54 och 55.1a — Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna — Artikel 50 — Principen ne bis in idem — Huruvida åtal kan väckas mot en tilltalad i en medlemsstat sedan det straffrättsliga förfarandet mot vederbörande i en annan medlemsstat avslutats av åklagaren utan att det gjorts en ingående undersökning — Målet har inte prövats i sak”

I mål C-486/14,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Regionala överrätten i Hamburg, Tyskland) genom beslut av den 23 oktober 2014, som inkom till domstolen den 10 november 2014, i brottmålet mot

Piotr Kossowski,

ytterligare deltagare i rättegången:

Generalstaatsanwaltschaft Hamburg,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, J.L. da Cruz Vilaça och F. Biltgen samt domarna E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, J.-C. Bonichot, A. Prechal (referent), C. Vajda, S. Rodin och K. Jürimäe,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 29 september 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- P. Kossowski, genom I. Vogel, Rechtsanwältin,
- Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, genom L. von Selle och C. Rinio, båda i egenskap av ombud,
- Tysklands regering, genom T. Henze och J. Kemper, båda i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom F.X. Bréchet, D. Colas och C. David, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Nederländernas regering, genom M. Bulterman och M. de Ree, båda i egenskap av ombud,
— Polens regering, genom B. Majczyna, J. Sawicka och M. Szwarc, samtliga i egenskap av ombud,
— Förenade kungarikets regering, genom L. Christie, i egenskap av ombud, biträdd av J. Holmes, barrister,
— Schweiz regering, genom R. Balzaretti, i egenskap av ombud,
— Europeiska kommissionen, genom W. Bogensberger och R. Troosters, båda i egenskap av ombud,
och efter att den 15 december 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 54 och 55 i konvention om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, som undertecknades i Schengen (Luxemburg) den 19 juni 1990 och trädde i kraft den 26 mars 1995 (EGT L 239, 2000, s. 19) (nedan kallad tillämpningskonventionen) samt artiklarna 50 och 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).
- 2 Begäran har framställts i ett brottmål i Tyskland mot Piotr Kossowski (nedan kallad den tilltalade), som anklagats för att den 2 oktober 2005 ha gjort sig skyldig till grov utpressning under rån tvång i nämnda medlemsstat.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Stadgan

- 3 Artikel 50 i stadgan, med rubriken "Rätt att inte bli dömd eller straffad två gånger för samma brott" har följande lydelse:

"Ingen får lagföras eller straffas på nytt för en lagöverträdelse för vilken han eller hon redan har blivit frikänd eller dömd i unionen genom en lagakraftvunnen brottmålsdom i enlighet med lagen."

Tillämpningskonventionen

- 4 Tillämpningskonventionen ingicks för att säkerställa tillämpningen av avtalet mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om det gradvisa avskaffandet av kontroller vid de gemensamma gränserna, undertecknat i Schengen den 14 juni 1985 (EGT L 239, 2000, s. 13).

- 5 Artiklarna 54 och 55 i tillämpningskonventionen ingår i avdelning III, kapitel 3 i konventionen. Detta kapitel har rubriken "Principen 'non bis in idem' (icke två gånger för samma sak)". I artikel 54 i tillämpningskonventionen föreskrivs följande:

"En person beträffande vilken fråga om ansvar prövats genom lagakraftätagande dom hos en avtalsslutande part, får inte åtalas för samma gärning av en annan part, under förutsättning att, vid fällande dom, straffet avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagarna hos den part hos vilken avkunnandet ägt rum."

- 6 Artikel 55 i tillämpningskonventionen har följande lydelse:

"1. I samband med ratificering, antagande eller godkännande av denna konvention kan en avtalsslutande part förklara sig icke bunden av artikel 54 i ett eller flera av följande fall:

- a) om en gärning som avses i en utländsk dom har förövats helt eller delvis på den egna avtalsslutande partens territorium; i det senare fallet skall dock inte detta undantag gälla om brottet i fråga delvis förövats på ett territorium som tillhör den avtalsslutande part hos vilken domen avkunnats.

...

4. En förklaring enligt punkt 1 skall inte tillämpas, om den berörda avtalsslutande parten avseende samma gärning gjort framställning om överförande av lagföring till den andra parten eller beviljat utlämning av den berörda personen."

- 7 Vid ratificeringen av tillämpningskonventionen gjorde Förbundsrepubliken Tyskland följande reservation med avseende på artikel 54, i enlighet med artikel 55.1 i tillämpningskonventionen (BGBl. 1994 II, s. 631):

"Förbundsrepubliken Tyskland ska inte vara bunden av artikel 54 i [tillämpnings]konventionen,

- a) om en gärning som avses i en utländsk dom har förövats helt eller delvis på Förbundsrepubliken Tysklands territorium. ..."

Protokoll om införlivande av Schengenregelverket inom Europeiska unionens ramar

- 8 Tillämpningskonventionen införlivades med unionsrätten genom protokoll (nr 2) om införlivande av Schengenregelverket inom Europeiska unionens ramar, vilket fogades till EU-fördraget i dess lydelse före Lissabonfördraget, och till EG-fördraget genom Amsterdamfördraget (EGT C 340, 1997, s. 93), under namnet "Schengenregelverket", såsom detta definieras i bilagan till protokollet. Genom protokollet bemyndigades 13 medlemsstater att upprätta ett närmare samarbete sinsemellan inom tillämpningsområdet för Schengenregelverket.

Protokoll (nr 19) om införlivande av Schengenregelverket inom Europeiska unionens ramar

- 9 Genom protokoll (nr 19) om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar (EUT C 83, 2010, s. 290), som fogats till Lissabonfördraget, bemyndigades 25 medlemsstater att inom unionens institutionella och rättsliga ramar upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan på de områden som omfattas av Schengenregelverket. I artikel 2 i protokollet anges följande:

"Schengenregelverket ska gälla för de medlemsstater som avses i artikel 1, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 i anslutningsakten av den 16 april 2003 och artikel 4 i anslutningsakten av den 25 april 2005. Rådet ska ersätta den verkställande kommitté som har inrättats genom Schengenavtalen."

Polsk rätt

- 10 I artikel 327 2 § i Kodeks postępowania karnego (straffprocesslagen) föreskrivs följande:

”När en förundersökning mot en brottsmisstänkt person mot vilken en förundersökning har genomförts har avslutats genom lagakraftvunnet beslut kan förundersökningen endast återupptas, på begäran av åklagaren, ..., om väsentliga uppgifter avseende de faktiska omständigheterna eller bevis som tidigare varit okända framkommer. ...”

- 11 I artikel 328 i samma lag föreskrivs följande:

”1. Åklagaren kan upphäva ett lagakraftvunnet beslut om att avsluta förundersökningen mot en brottsmisstänkt person mot vilken en förundersökning har genomförts, om åklagaren konstaterar att det inte var motiverat att lägga ned förundersökningen ...

2. När sex månader har gått efter det att beslutet att avsluta förundersökningen har vunnit laga kraft, kan åklagaren bara upphäva eller ändra beslutet eller skälet till detta till den brottsmisstänktes fördel.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 12 Det framgår av beslutet om hänskjutande att Staatsanwaltschaft Hamburg (åklagarmyndigheten i Hamburg, Tyskland) har gjort gällande att den tilltalade den 2 oktober 2005 i Hamburg (Tyskland) har begått gärningar som enligt tysk straffrätt kvalificeras som grov utpressning under rån tvång. Den tilltalade flydde vid tillfället från platsen i brottsoffrets bil. En förundersökning inleddes i Hamburg mot den tilltalade.
- 13 Vid en trafikkontroll i Kołobrzeg (Polen) den 20 oktober 2005 stoppade de polska myndigheterna det fordon som framfördes av den tilltalade. De grep honom i syfte att se till att han avtjänade ett fängelsestraff som han hade ådömts i Polen i ett annat mål. Efter att ha gjort en utredning angående det fordon som framförts av den tilltalade inledde Prokuratura Rejonowa w Kołobrzegu (den lokala åklagarmyndigheten i Kołobrzeg, Polen) med stöd av artikel 282 i den polska strafflagen en förundersökning mot honom rörande anklagelsen om grov utpressning under rån tvång avseende de gärningar som hade begåtts i Hamburg den 2 oktober 2005.
- 14 Inom ramen för ömsesidig rättshjälp framställde Prokuratura Okręgowa w Koszalinie (Regionala åklagarmyndigheten i Koszalin, Polen) en begäran till allmänna åklagarmyndigheten i Hamburg om att erhålla kopior av förundersökningen. Dessa skickades i augusti 2006.
- 15 Den lokala åklagarmyndigheten i Kołobrzeg översände i december 2006 sitt beslut av den 22 december 2006 till åklagarmyndigheten i Hamburg. Genom beslutet avslutades brottmålsförfarandet mot den tilltalade.
- 16 Det är ostridigt att beslutet om nedläggning av förundersökningen motiverades av att den tilltalade hade vägrat att yttra sig och att målsäganden och ett indirekt vittne var bosatta i Tyskland, varför de inte hade kunnat höras inom ramen för förundersökningen, liksom att målsägandens uppgifter – vilka till en del var ospecifika och motsägelsefulla – således inte hade kunnat kontrolleras.
- 17 Den hänskjutande domstolen har tillagt att enligt anvisningen för överklagande som bifogades beslutet om att avsluta det straffrättsliga förfarandet, hade de berörda parterna rätt att överklaga beslutet inom sju dagar från delgivningen av beslutet. Målsäganden i det nationella målet förefaller inte ha ingett ett överklagande.

- 18 Den 24 juli 2009 utfärdade åklagarmyndigheten i Hamburg en europeisk arresteringsorder avseende den tilltalade, efter att Amtsgericht Hamburg (Distriktsdomstolen i Hamburg, Tyskland) den 9 januari 2006 häktat den tilltalade i sin frånvaro. Den tilltalade begärdes överlämnad till Förbundsrepubliken Tyskland genom skrivelse till Republiken Polen av den 4 september 2009. Genom beslut av sąd okręgowy w Koszalinie (Regionala domstolen i Koszalin, Polen) av den 17 september 2009, avslogs begäran om överlämnande med hänvisning. Som skäl för avslagsbeslutet angav den domstolen att beslutet från den lokala åklagarmyndigheten i Kołobrzeg om att avsluta det straffrättsliga förfarandet hade vunnit laga kraft i den mening som avses i den polska straffprocesslagen.
- 19 Den 7 februari 2014 greps den tilltalade, som då fortfarande var efterlyst i Tyskland, i Berlin (Tyskland). Åklagarmyndigheten i Hamburg väckte åtal mot den tilltalade den 17 mars 2014. Landgericht Hamburg (Regionala domstolen i Hamburg, Tyskland) avvisade åtalet med hänvisning till att beslutet från den lokala åklagarmyndigheten i Kołobrzeg om att avsluta det straffrättsliga förfarandet innebar att det i enlighet med artikel 54 i tillämpningskonventionen inte var möjligt att väcka åtal. Landgericht upphävde därför den 4 april 2014 häktningen av den tilltalade, med följd att denne släpptes ur häktet.
- 20 Den hänskjutande domstolen, som har att pröva ett överklagande från åklagarmyndigheten i Hamburg avseende nämnda beslut, anser att det enligt tillämplig tysk lagstiftning föreligger tillräckliga brottsmisstankar mot den tilltalade för att åtal ska kunna väckas och rättegången inledas vid Landgericht Hamburg (Regionala domstolen i Hamburg), såvida inte principen *ne bis in idem* enligt artikel 54 i Schengenkonventionen och artikel 50 i stadgan medför att rättegångshinder föreligger.
- 21 Den hänskjutande domstolen hyser tvivel huruvida Förbundsrepubliken Tysklands reservation i enlighet med artikel 55.1 i tillämpningskonventionen fortfarande är giltig. Om så är fallet kan principen *ne bis in idem* inte tillämpas i förevarande fall, eftersom de gärningar som den tilltalade anklagas för skett i Tyskland och de tyska brottsbekämpande myndigheterna inte gjort någon framställning till de polska myndigheterna om överförande av lagföring i enlighet med artikel 55.4 i tillämpningskonventionen.
- 22 För det fall nämnda reservation inte skulle vara giltig frågar sig den hänskjutande domstolen – mot bakgrund av att den gärning som den tilltalade lagförts för i Tyskland och i Polen är densamma – huruvida den tilltalade, i och med beslutet från den lokala åklagarmyndigheten i Kołobrzeg, ska anses ha varit föremål för en ”lagakraftätagande dom” i den mening som avses i artikel 54 i tillämpningskonventionen eller blivit ”frikänd ... genom en lagakraftvunnen brottmålsdom” i den mening som avses i artikel 50 i stadgan. Enligt den hänskjutande domstolen skiljer sig det nationella målet från det mål där domstolen meddelade dom den 5 juni 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057), eftersom det inte gjordes någon ingående undersökning innan beslutet att avsluta det straffrättsliga förfarandet fattades den 22 december 2006. Den hänskjutande domstolen hyser vidare tvivel huruvida ett sådant beslut endast kan anses vara lagakraftätagande om vissa påföljder för de olagliga gärningarna har verkställts.
- 23 Mot denna bakgrund beslutade Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Regionala överrätten i Hamburg, Tyskland) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- ”1) Är de reservationer som de avtalsslutande parterna i samband med ratificeringen av tillämpningskonventionen framställde med stöd av artikel 55.1 a i denna konvention – särskilt reservationen [avseende artikel 54 i tillämpningskonventionen] – giltiga även efter det att Schengenregelverket har införlivats med unionens rättsordning genom [protokoll nr 2 om införlivande av Schengenregelverket inom Europeiska unionens ramar], vilket har bibehållits i kraft genom [protokoll (nr 19) om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar]? Utgör dessa undantag proportionerliga begränsningar av artikel 50 i stadgan i den mening som avses i artikel 52.1 i stadgan?

- 2) Om så inte är fallet, ska principen *ne bis in idem* i artikel 54 i tillämpningskonventionen och artikel 50 i stadgan tolkas på så sätt att den utgör hinder för lagföring av en tilltalad i en medlemsstat (i det aktuella fallet Tyskland) om ett straffrättsligt förfarande mot denne i en annan medlemsstat (i det aktuella fallet Polen) har avslutats av åklagarmyndigheten, utan att de påföljder som utdömts har verkställts och utan att någon ingående utredning har genomförts, varvid åklagarmyndigheten under hänvisning till otillräckliga brottsmisstankar har motiverat nedläggningsbeslutet med skäl som rör de faktiska omständigheterna, och om förfarandet kan återupptas endast om det framkommer tidigare okända väsentliga omständigheter, men det i det aktuella fallet inte föreligger några sådana nya omständigheter?”

Domstolens behörighet

- 24 Det framgår av beslutet om hänskjutande att begäran om förhandsavgörande grundas på artikel 267 FEUF. De hänskjutna tolkningsfrågorna gäller emellertid tillämpningskonventionen, det vill säga en konvention som faller under avdelning VI i EU-fördraget, i den lydelse som var tillämplig innan Lissabonfördraget trädde i kraft.
- 25 Det är fastslaget att den ordning som föreskrivs i artikel 267 FEUF kan tillämpas på domstolens behörighet att meddela förhandsavgöranden med stöd av artikel 35 EU, vilken i sin tur är tillämplig till och med den 1 december 2014, i enlighet med de villkor som föreskrivs i den bestämmelsen (dom av den 27 maj 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, punkt 43).
- 26 Det framgår av upplysningarna rörande tidpunkten för Amsterdamfördragets ikraftträdande, offentliggjord i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* av den 1 maj 1999 (EGT L 114, 1999, s. 56), att Förbundsrepubliken Tyskland har avgett en förklaring enligt artikel 35.2 EU, genom vilken den har godtagit domstolens behörighet att meddela förhandsavgörande i enlighet med artikel 35.3 b EU.
- 27 Under dessa omständigheter kan enbart det förhållandet att artikel 35 EU inte anges i beslutet om hänskjutande, vilket endast hänvisar till artikel 267 FEUF, inte medföra att domstolen skulle sakna behörighet att besvara de tolkningsfrågor som ställts av Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Regionala överrätten i Hamburg) (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 maj 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, punkt 45).
- 28 Av det anförda följer att domstolen är behörig att pröva tolkningsfrågorna.

Prövning av tolkningsfrågorna

- 29 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor för att få klarhet i huruvida Förbundsrepubliken Tysklands förklaring enligt artikel 55.1 a i tilläggskonventionen fortfarande är giltig. Den vill vidare, om den första frågan besvaras nekande, få klarhet i huruvida den tilltalades ansvar, under omständigheter som de nu aktuella, ska anses ha prövats genom lagakraftätagande dom i den mening som avses i artikel 54 i tilläggskonventionen och artikel 50 i stadgan.
- 30 Frågan huruvida undantaget från principen *ne bis in idem* i artikel 55.1 a i tillämpningskonventionen eventuellt är tillämpligt uppkommer endast om – under omständigheter som de nu aktuella – den berörda personen är en person ”beträffande vilken fråga om ansvar prövats genom lagakraftätagande dom” i den mening som avses i artikel 54 i tillämpningskonventionen, varvid nämnda princip ska tillämpas. Domstolen ska därför först besvara den andra frågan.

Den andra frågan

- 31 Domstolen har redan, i punkt 35 i dom av den 5 juni 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057), slagit fast att rätten att inte bli dömd eller straffad två gånger för samma brott föreskrivs såväl i artikel 54 i tillämpningskonventionen som i artikel 50 i stadgan och att artikel 54 i tillämpningskonventionen följaktligen ska tolkas mot bakgrund av artikel 50 i stadgan.
- 32 Den hänskjutande domstolen vill således med den andra frågan få klarhet i huruvida principen *ne bis in idem* i artikel 54 i tillämpningskonventionen, jämförd med artikel 50 i stadgan, ska tolkas på så sätt att ett beslut av åklagarmyndigheten att avsluta det straffrättsliga förfarandet och slutligt lägga ned förundersökningen mot en person – med förbehåll för att förundersökningen återupptas eller att beslutet upphävs – utan att någon påföljd har dömts ut, kan kvalificeras som en lagakraftäggande dom i den mening som avses i dessa bestämmelser, när förundersökningen har avslutats utan att det har gjorts någon ingående utredning.
- 33 Det framgår av ordalydelsen i artikel 54 i tillämpningskonventionen att en person inte får åtalas i en avtalsslutande stat för samma gärning beträffande vilken hans eller hennes ansvar redan har ”prövats genom lagakraftäggande dom” i en annan avtalsslutande stat.
- 34 För att det ska kunna anses att en persons ansvar för de gärningar som han eller hon anklagas för har ”prövats genom lagakraftäggande dom”, i den mening som avses i artikel 54 i tillämpningskonventionen, krävs för det första att det föreligger ett definitivt hinder mot att väcka åtal (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 juni 2014, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, punkt 31 och där angiven rättspraxis).
- 35 Bedömningen av detta första villkor ska göras på grundval av lagstiftningen i den avtalsslutande stat i vilken det aktuella straffrättsliga beslutet meddelats. Ett beslut som, enligt lagstiftningen i den första avtalsslutande stat som inlett ett straffrättsligt förfarande mot en person, inte leder till att åtal inte längre kan väckas på nationell nivå kan nämligen i princip inte utgöra ett processhinder mot att straffrättsliga förfaranden avseende samma gärning inleds eller fullföljs mot denna person i en annan avtalsslutande stat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 december 2008, Turanský, C-491/07, EU:C:2008:768, punkt 36, och dom av den 5 juni 2014, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, punkterna 32 och 36).
- 36 Det framgår av beslutet om hänskjutande att det beslut i det nationella målet som fattades av den lokala åklagarmyndigheten i Kołobrzeg om att avsluta det straffrättsliga förfarandet enligt polsk rätt innebär att åtal inte längre kan väckas i Polen.
- 37 Det framgår vidare av handlingarna i målet att varken möjligheten enligt artikel 327 2 § i straffprocesslagen att återuppta förundersökningen om det framkommer väsentliga uppgifter avseende de faktiska omständigheterna eller bevis som tidigare varit okända eller åklagarens möjlighet att med stöd av artikel 328 i straffprocesslagen upphäva ett lagakraftvunnet beslut om åklagaren konstaterar att det inte var motiverat att lägga ned förundersökningen innebär, enligt polsk rätt, att det inte ska anses vara fråga om ett definitivt hinder mot att väcka åtal.
- 38 Vad gäller de omständigheterna att det i det nationella målet aktuella beslutet fattades av den lokala åklagarmyndigheten i Kołobrzeg i egenskap av statlig åklagarmyndighet, och att någon påföljd inte verkställdes, är dessa omständigheter inte av avgörande betydelse för bedömningen av huruvida detta beslut innebär ett definitivt hinder mot att väcka åtal.
- 39 Artikel 54 i tillämpningskonventionen är nämligen även tillämplig på beslut fattade av en myndighet som deltar i straffrättskipningen i den berörda nationella rättsordningen, såsom den lokala åklagarmyndigheten i Kołobrzeg, genom vilka straffrättsliga förfaranden i en medlemsstat definitivt

avslutas. Detta gäller även om dessa beslut har fattats utan medverkan av någon domstol och inte har form av en dom (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 februari 2003, Gözütok och Brügge, C-187/01 och C-385/01, EU:C:2003:87, punkterna 28 och 38).

- 40 Vad gäller avsaknaden av straff konstaterar domstolen att det endast är vid fällande dom som det enligt artikel 54 i tillämpningskonventionen krävs att straffet har verkställts eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i den avtalsslutande stat där domen meddelats.
- 41 Den omständigheten att straff anges i artikel 54 i tillämpningskonventionen kan således inte tolkas på så sätt att den innebär att ytterligare ett villkor för att nämnda artikel ska kunna tillämpas, utöver vid fällande dom, har uppställts.
- 42 För att avgöra huruvida ett beslut som det som är aktuellt i det nationella målet utgör en lagakraftgående dom varigenom en persons ansvar har prövats, i den mening som avses i artikel 54 i tillämpningskonventionen, ska det för det andra prövas huruvida avgörandet har meddelats efter en bedömning i sak i ärendet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 2005, Miraglia, C-469/03, EU:C:2005:156, punkt 30, och dom av den 5 juni 2014, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, punkt 28).
- 43 Härvidlag ska det tas hänsyn till det mål som eftersträvas med den lagstiftning som artikel 54 i tillämpningskonventionen ingår i, liksom dess sammanhang (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 oktober 2014, Welmory, C-605/12, EU:C:2014:2298, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 44 I det avseendet gäller för det första enligt domstolens praxis att den i artikel 54 i tillämpningskonventionen angivna principen om *ne bis in idem* syftar till att inom området med frihet, säkerhet och rättvisa förhindra att en person vars ansvar redan har prövats genom lagakraftgående dom, för att säkerställa rättssäkerheten genom att lagakraftvunna avgöranden som meddelats av offentliga organ iakttas även om en harmonisering eller tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagstiftning inte har genomförts, inte åtalas för samma gärning i flera avtalsslutande stater på grund av att vederbörande har utövat sin rätt till fri rörlighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 september 2006, Gasparini m.fl., C-467/04, EU:C:2006:610, punkt 27; dom av den 22 december 2008, Turanský, C-491/07, EU:C:2008:768, punkt 41, och dom av den 27 maj 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, punkt 77).
- 45 För det andra gäller dock att även om artikel 54 i tillämpningskonventionen har till syfte att säkerställa att en person som har dömts och avtjänat sitt straff, eller i förekommande fall, frikänts genom lagakraftgående dom i en avtalsslutande stat, kan förflytta sig inom Schengenområdet utan fruktan för att bli åtalad för samma gärning i en annan avtalsslutande stat, har artikeln inte till syfte att skydda en misstänkt mot att eventuellt tvingas bli föremål för efterföljande utredningar för samma gärning i flera avtalsslutande stater (dom av den 22 december 2008, Turanský, C-491/07, EU:C:2008:768, punkt 44).
- 46 Artikel 54 i tillämpningskonventionen ska nämligen tolkas mot bakgrund av artikel 3.2 FEU, enligt vilken unionen ska erbjuda sina medborgare ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser, där den fria rörligheten för personer garanteras samtidigt som lämpliga åtgärder vidtas avseende bland annat förebyggande och bekämpande av brottslighet.
- 47 Tolkningen av huruvida ett straffrättsligt avgörande i en medlemsstat innebär att frågan om ansvar har prövats genom lagakraftgående dom, i den mening som avses i artikel 54 i tilläggskonventionen, ska således inte endast ske mot bakgrund av behovet av att garantera den fria rörligheten för personer, utan även mot bakgrund av behovet av att förebygga och bekämpa brottslighet, inom området med frihet, säkerhet och rättvisa.

- 48 Av det anförda följer att ett beslut att avsluta det straffrättsliga förfarandet, som det som är aktuellt i det nationella målet, vilket har fattats trots att åklagarmyndigheten inte väckt åtal enbart av det skälet att den tilltalade hade vägrat att yttra sig och att målsäganden och ett indirekt vittne var bosatta i Tyskland, varför de inte hade kunnat höras inom ramen för förundersökningen, och att målsägandens uppgifter således inte hade kunnat kontrolleras, utan att någon mer ingående utredning har genomförts i syfte att inhämta och undersöka bevis, inte utgör ett beslut som meddelats efter en bedömning i sak.
- 49 Om artikel 54 i tillämpningskonventionen tillämpades på ett sådant beslut skulle det bli svårare, eller till och med omöjligt, att i någon av de berörda medlemsstaterna faktiskt beivra det olagliga handlande som läggs den tilltalade till last. Ett sådant beslut att avsluta det straffrättsliga förfarandet fattas av de rättsvårdande myndigheterna i en medlemsstat utan att det gjorts någon ingående bedömning av det olagliga handlande som läggs den tilltalade till last. Vidare skulle inledandet av ett brottmålsförfarande i en annan medlemsstat avseende samma gärningar äventyras. En sådan konsekvens skulle uppenbarligen strida mot själva syftet med artikel 3.2 FEU (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 2005, Miraglia, C-469/03, EU:C:2005:156, punkterna 33 och 34).
- 50 Slutligen innebär, såsom domstolen redan har angett, artikel 54 i tillämpningskonventionen med nödvändighet att det råder ett ömsesidigt förtroende mellan de avtalsslutande staterna vad gäller deras respektive straffrättskipningssystem och att var och en av dem godtar att gällande straffrättsliga bestämmelser i övriga avtalsslutande stater tillämpas, även om en tillämpning av den egna nationella rätten skulle leda till ett annat resultat (dom av den 11 december 2008, Bourquain, C-297/07, EU:C:2008:708, punkt 37 och där angiven rättspraxis).
- 51 Detta ömsesidiga förtroende kräver att de behöriga myndigheterna i den andra avtalsslutande staten godtar ett lagakraftäggande avgörande som har meddelats i den första avtalsslutande staten, såsom det lämnats till dessa myndigheter.
- 52 Nämnda ömsesidiga förtroende kan emellertid endast fungera väl om den andra avtalsslutande staten, med stöd av de handlingar som överlämnats av den första staten, kan kontrollera att det beslut som fattats av de behöriga myndigheterna i den första avtalsslutande staten faktiskt utgör ett lagakraftäggande avgörande i vilket ärendet prövats i sak.
- 53 Såsom generaladvokaten har angett i punkterna 74–78 och 84 i sitt förslag till avgörande kan således ett beslut av åklagarmyndigheten att avsluta det straffrättsliga förfarandet och lägga ned förundersökningen, som det som är aktuellt i det nationella målet, inte anses ha fattats efter att ärendet prövats i sak och följaktligen inte kvalificeras som ett lagakraftäggande avgörande, i den mening som avses i artikel 54 i tillämpningskonventionen, om det av motiveringen till beslutet framgår att det inte gjorts en mer ingående utredning, eftersom det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna annars skulle kunna äventyras. Den omständigheten att målsäganden och ett eventuellt vittne inte har hörts utgör härvidlag ett indicium på att en mer ingående utredning inte har ägt rum i det nationella målet.
- 54 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras på följande sätt: Principen *ne bis in idem* i artikel 54 i tillämpningskonventionen, jämförd med artikel 50 i stadgan, ska tolkas på så sätt att ett beslut av åklagarmyndigheten att avsluta det straffrättsliga förfarandet och att slutligt lägga ned förundersökningen mot en person – med förbehåll för att förundersökningen återupptas eller att beslutet upphävs – utan att någon påföljd har dömts ut, inte kan kvalificeras som en lagakraftäggande dom i den mening som avses i dessa bestämmelser, när det framgår av beslutets motivering att förfarandet har avslutats utan att det gjorts någon mer ingående utredning. Den omständigheten att målsäganden och ett eventuellt vittne inte har hörts utgör härvidlag ett indicium på att det inte har gjorts någon sådan utredning.

Den första frågan

- 55 Mot bakgrund av svaret på den andra frågan är det inte nödvändigt att besvara den första frågan.

Rättegångskostnader

- 56 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Principen *ne bis in idem* i artikel 54 i konvention om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, som undertecknades i Schengen (Luxemburg) den 19 juni 1990, jämförd med artikel 50 i europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska tolkas på så sätt att ett beslut av åklagarmyndigheten att avsluta det straffrättsliga förfarandet och att slutligt lägga ned förundersökningen mot en person – med förbehåll för att förundersökningen återupptas eller att beslutet upphävs – utan att någon påföljd har dömts ut, inte kan kvalificeras som en lagakraftäggande dom i den mening som avses i dessa bestämmelser, när det framgår av beslutets motivering att förfarandet har avslutats utan att det gjorts någon mer ingående utredning. Den omständigheten att målsäganden och ett eventuellt vittne inte har hörts utgör härvidlag ett indicium på att det inte har gjorts någon sådan utredning.

Underskrifter